

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K. za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrt leta 4-80 K

Parlamentarna številka 13 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inzerati: Enostojna peti vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin. večkrat po dogovoru.

84. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 16. julija 1910.

Leto XIII

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inzerate i. t. d.: Upravištvo «Rdečega Prapora», Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II.

Poglavje o hinavščini.

Odgovor «Edinosti».

V Trstu, julija 1910.

V nedeljo, dne 10. t. m. izšla «Edinost» je objavila med dnevniimi notkami članek, o katerem je rekla, da ga je «prejela». Seveda je za nas vseeno, če ga je res dobila, odkod ga je dobila, ali pa če je bil napisan v njenem uredništvu. Glavno je, da ga je objavila. V članku se «Edinost» jezi, ker je pri mezdnem gibanju delavcev v prosti luki v Trstu, naša organizacija uslužbencev glavnih skladišč odklonila skupen nastop z N. D. O. Zaradi tega očita «Edinost» naši stranki hinavščino; očita, da dela naša stranka razdor med delavci, da ščuva delavce proti delavcem, da dela v korist državni upravi in proti delavstvu, da se naši poslanci za denar prodajajo vladi i. t. d. i. t. d. Približno tako je govoril dični dr. Mandič na shodu v Narodnem domu, ki je bil v nedeljo, 10. t. m. Narodnjakarsko korito v Trstu je polno pomij. Iz tega korita zajemajo svoje modrost vsi narodni tribuni, ki so nasajeni, da jim poslušalci in bralci ploskajo najbolj, kadar izreko ali napišejo največjo oslarijo in kadar namečejo največ pomij na socialno demokracijo. In si domisljajo, če oslarije in pomije ugajajo njihovim pristašem, da bodo impornirale tudi nam. Gospodje so se zmotili.

S čim se pa narodni tribuni smeje ponašati, da si dovoljujejo, tako pogumno lagati v obraz resnici? Zgodovina N. D. O. ne pozna čednih in plemenitih dejanj. Kaj pa ni bilo čednega na tem, da so želeli porušiti gradbo, ki jo je desetletja v trudu in znoju zgradilo delavstvo za izboljšanje svojih razmer? Gospod Mandič se morda še spominja svojih govorov, v katerih je v «vznesenih» besedah oznanjeval, da je glavni namen N. D. O., uničiti «protinarodno» socialno demokracijo in njene strokovne organizacije!

Morda je čedno, da so svojim pristašem polnili žepce s kamenjem in jih tako oborožene pošiljali po ulicah in gostilnah napadat delavce, ki niso in niso bili njihovi pristaši? Dr. Mandič bi n. pr. povedal lahko ime dotičnega rodoljuba, ki je neki tak napad organiziral!

Morda si domnevajo, da je bilo čedno in plemenito, da so organizirali parkat v Trstu in parkat v Pulju najnečednejše krumirstvo, kakršnega kmalu ne pozna zgodovina? In to proti volji v N. D. O. vpisanega delavstva? Morda je tista gonja, ki jo dan za dnem volijo proti takozvanim «regnikolom», čedna in plemenita? Morda vodijo to gonjo, da pospešijo solidarnost delavstva, ali pa zato, da v svojih pristaših regujejo čut sovraštva do italijanskih delavcev? Mar je plemenita in čedna tista gonja, ki jo volijo proti «Ljudskemu odru», proti tej najplemenitejši in največji kulturni instituciji tržakega delavstva?

Dajte no, gospodje; napišite zgodovino svojega čednega, plemenitega in nabnavskega dela. Opravičite pogum, s katerim obrekujete in lažete, da si naposled sami verjamete. Ali se pa obračate od zrcala, ki bi vam odkrilo ponižno vlogo pritikavcev, ki jo igrate v javnem življenju.

Naš slovar ne pozna tistih besed, ki jih rabijo narodnjakarji proti nam. Zdi se nam pa drzno, hinavsko in smešno obnem, ako «Edinost» in njeni trabanti zahtevajo solidarno ti od tistega delavstva, ki so mu odrekli boljši za lužek, ki so hoteli porušiti njegovo politično in strokovno organizacijo, ki so ga kamenjali. Z htevatimi solidarnost od tistega italijanskega delavstva, ki mu «Edinost» odreka pravico do življenja, ki ga imenuje «bandite» in «junake noža». Zahtevati solidarnost od tistega slovenskega delavstva, ki se mu ni hotelo priznati kotička v narodu in ki se danes še vedno ruši njegovo izobraževalno delo. Drzna, hinavska in smešna obnem je taka zahteva. Ko je narodno delavstvo (?) obdarilo Mandiča z zlato veržico in z zlato uro, je rekla «Edinost», da njihovo delavstvo ne pozabi dolžne hvaležnosti svojim voditeljem. In mi porečemo: Naše delavstvo pa ne

pozabi in ne bo pozabilo nikdar dolžnega zanikanja do tistih, ki so mu odrekli boljše življenje. Nikdar ne bo pozabilo svojega dostojanstva, svoje proletarske razredne zavednosti, iz katere se je porodila moč, ki je, vi, narodni gospodje, ne boste uničili in premagali nikdar.

Rekli smo, da igrajo narodni voditelji vlogo pritikavcev. Povedali smo resnico. O delavskih vprašanjih razumijo približno toliko kolikor kristjan o turski pridigi. In ne vedo poti, po kateri bi dokazali svojim lastnim pristašem upravičenost obzanka N. D. O. Zato pa capljajo za socialno demokracijo. Dan in noč pazijo na nate, da izvedo, kaj naredi naša stranka v tem ali onem vprašanju; natančno pazijo, če predlože naši delavci kako spomenico in jo vložijo potem v svojem imenu. Največkrat ne kopirajo spomenic dobro. Pokvarijo jih. Noben delodajalec ne vzame njihovih spomenic niti v poštev. Na prizadetih mestih se o njihovih spomenicah niti ne razpravlja. Ampak kar delodajalci odgovore nam, odgovore tudi njim in se potem bahajo o svojem delu. Posledica slabo kopiranih spomenic je ta. Iz dejstva, da imajo delodajalci pred seboj dve različni spomenici, sklepajo, da je delavstvo razdruženo, da ni edino pri zahtevah, da ni organizirano. To daje delodajalcem pogum, pa odrekajo delavcem to, česar sicer ne bi odrekli, ako bi bilo delavstvo edino in vse organizirano v eni sami strokovni organizaciji. To so naredili že večkrat pri različnih delavskih gibanjih in to so storili tudi sedaj pri gibanju uslužbencev glavnih skladišč.

Naša organizacija, naša stranka je bila, je in bo vedno pripravljena nastopiti složno z delavci vseh narodov in vseh političnih prepričanj, toda z N. D. O. ne moremo in ne bomo nikdar nastopali. Ljubezen, ki jo goje do delavstva voditelji N. D. O., je enaka ljubezni do naroda, ki jo goje klerikalci. Druga ni nič do naroda. Prvim ni nič do delavstva. Za mrvice politične moči prodajo klerikalci ves narod, voditelji N. D. O. pa vse

PODLISTEK.

Sokolstvo nekdanj in sedaj.

K otvo itvi Sokolstega Doma v Zagorju.

... To je bilo že davno. V tistih časih, ko je imel liberalizem na Slovenskem še načela. V Zagorju ob Savi se je bil ustanovil «Sokol». Že takrat je bilo Zagorje prava delavska kolonija; rudarska duša je bila že takrat precej puntarska in dasi je bil socializem v tistih krajih še precej neznan, so delavci instinktivno kopirali po organizaciji. Obzorje pa je bilo še precej omejeno. Nihče jim še ni govoril o skupnih interesih kapitalistov, nihče jim ni povedal, kako je politika združena z gospodarstvom.

Vidni nasprotnik delavcev je bil «gverk». Ta je izžemal delavce, zahteval od njih nečloveško delo, pa ga slabo plačeval. In ta «gverk» je bil n-mški. Gospodarsko nasprotje se je vjemalo z narodnim. Iz gospodarskih razlogov, bolj instinktivno občutenih, nego jasno spoznanih, je nacionalni boj edmeval v delavskih vrstah. Zato jim je bil klic, ki jih je vabil v društvo na narodni in svobodomiselnih podlagi, simpatičen. Med prvimi ustanovitelji zagorskega Sokola so bili delavci in sicer v prvi vrsti delavci. Ta Sokol je pola demokratičnega

in precej revolucionarnega duha. To se je pokazalo ob blagoslovljenju sokolske zastave.

Simboli so v človeškem življenju od nekdanj igrali veliko vlogo. Nekaj simboličnega je bilo v sokolski opravi in ta simbolizem je bil simpatičen. Sokolova rdeča srajca je govorila: «Priznavam, da sem Slovenec. Ni me sram, da sem član naroda, ki je potlačen in zaničevan; ponašam se, da pripadam skupini, ki si mora šele ustvariti bodočnost. Pripravljen sem sodelovati, da bo bodočnost ponižanih in preziranih srečnejša». ... Med tem se je razvil slovenski narod, na tala je slovenska buržoazija, nastalo in poostrilo se je nasprotje med razredi. Nekdanji simboli niso več, kar so bili.

Zagorski Sokol je hotel tudi imeti svojo zastavo — tudi simbol. Nabral se je denar zanj, kupila se je zastava, ko se je razvila, so pa Zagorjani hoteli imeti svojo slavnost. Seveda za agitacijo. Povabila so se sokolska društva od vseh strani. Gostom so hoteli pokazati, da ne pasejo lenobe, domačine so hoteli navdušiti s pomočjo gostov. Pa takrat ni moglo biti simbolike brez cerkvenega pečata. Zastava je bila šele tedaj zastava, ko je bila cerkveno blagoslovljena. To je bila še tradicija iz onih časov, ko so bili vsi Slovenci ena sama stranka.

Tudi Zagorjani so hoteli imeti cerkveni blagoslov. Verski čut jih ni silil na to. Samo tradicija

forme, pa — trma. Takrat so bili Zagorjani še močno trmatiti. Če se priredi velika slavnost, na katero imajo priti množeti gosti, je potreben program in ta mora biti popoln. Razvitje zastave je že povsod nekako paragrafirano; zabijati se morajo žebli, privezati trakovi in blagosloviti se mora. To vse spada skupaj. Nihče ni takrat mislil, da bi bilo lahko tudi drugače. In tako se je sestavil program. Seveda je bila nameravana tudi telovadba, govori, ljudska veselica i. t. d. In spored se je naznanil vsem povabljenim društvom.

Naenkrat, ko že ni bilo več daleč do slavnosti, je prišla razburljiva vest: Med Sokolom in ljubljanskim škofom je nastal kotik! Škof ne dovoljuje, da bi se blagoslovlila zastava. Zašumelo je kakor orkan. — Onkraj Sotle, kjer se že od nekdanj bile glave nekoliko drugačne, so pač kar kratko dejali: No, bo pa razvitje zastave brez blagoslova. Jo bo pa blagoslovil sokolski starosta brez cerkve.

Ne tako v Zagorju. Tu so si vtepli v glavo, da mora biti zastava blagoslovljena na vsak način. In zagorska trma se je postavila. Zadnji dan pred slavnostjo je škof ukazal blagoslov.

Slavnostni dan je bil krasen. Vse Zagorje je bilo v slavolokih, v zelenju, zastavah in cveticah. Dopoldne je bila masa. Tudi pridiga. Seveda pridiga polna skritih napadov na Sokole. Po masi se je zastava blagoslovlila pred cerkvijo. Vsa farovška

† V kopalšču utonil. V kopalšču v Norder-nyu je utonil neki belgijski potnik Wahle, ker se je v kljub opominom osebja držal predaleč ven in ga je tok vzel s seboj. R. šiti a ni bilo več močče.

† Serum proti kačjemu strupu? V pariški akademiji znanosti je predaval učenjak Arthus o svojem serumu zoper kačji strup. Baje je ozdravil z njim že veliko slučajev.

? I ?	Najboljša u.a. sada-	? I ?
I K O	njost: Zata, sr. brn,	I K O
? O ?	tula, nikelnata in jek-	? O ?
	lena se dobi samo pri	

H. Suttner, Ljubljana

Mestni trg.

Lastna tovarna vr v Švici.

? I ?	Tovarniška varstvena	? I ?
I K O	znamka	I K O
? O ?	„IKO“	? O ?

Pri boj'otu mesa v Kremisu in Waidhofenu so gospodinjice poizkusile praktično vrednost izbornih Maggijevih kock (gotove juhe). Kupov. le so jih tem rajše, ker stanejo samo 6 vinarjev in so boljše od drugih!

Varujte se

ponaredb,

kl niso „FLORIAN“ in zdravju ne koristijo!

Kdor vživa,
Zabl težav;
Danes vesel je,
Jutri bo zdrav!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

† Strašne posledice strela. V Hagenu pri Dortmundu na Vestfalskem je nedavno umrla 24 letna telegrafistka Wedde, ki je pred 2 leti zadela pri brzogajnem aparatu strela in jo popolnoma pobabila. Lan-ko leto pa je umrl tamšnji ravnatelj Uske na o ledicah kapi, ki ga je zadela, ko je zagledal pred 2 leti uradnico Wedde, ki se je zadela od strele zvižala po tleh.

† Milton kot nagrada. Nki bogata angleška dama je dolečila milion mark kot nagrado onemu, ki pelje na vodljivem trakoplovu v družbi z enim paratirjem iz Londona v Pariz in nazaj.

L. Pevalek, Ljubljana

Židovska ulica 4

priporoča svojo akoidenono

TISKARNO

10-2 z elektroničnim obratom.

Izvršuje tiskovine: Vizitke, račune, pisma, kuverte, raznovrstna vabila, zaročna, poročna in druga različna naznanila, komisijske knjižice, parte i. t. d. po brezkonkurenčnih cenah.

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem. Razglednice na debelo in d. obno. ceneje kot povsod drugod. Izvrševanje razglednic vseh vrst. Reklamni kole-darji za leto 1911 s korico ali brez po zelo nizkih cenah.

Kavarna

„Unione“ v Trstu

ulica Caserma in Torre Blanca

se priporoča.

Ustanovljena 1847.

52-32

Ustanovljena 1847

Žovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 :: LJUBLJANA :: Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na smeti, zimnati modroci, otroški vozički i. t. d. Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Kmečko-delavska gospodarska zadruga

Dobravlje :: pošta sv. Križ, Goriško :: Dobravlje

priporoča svojo

bogato zalogo izbornih vin.

V Ljubljani ima zalogo v Vodmatu „pri Mraku“. Po cenah je vprašati v prodajalni „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico“, Vodmat, Bohoričeva ulica.

Edina

**KOLINSKA
KAVINA
PRIMES**

ZNAK TOVARNE.

je

najokusnejši

in edino

pristni domači izdelek

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev
registрована zadruga z omejeno zavezno
s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije cesta 11 (Količej).

**Zaloga pohištva lastnega izdelka
in tapetiškega blaga.**

Izvršuje vsa mizararska stavbna dela.

Lasna tovarna na Glincih pri Ljubljani.